

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Aurea Rosa id est preclarissiam[!] expositio sup[er]
euangelia totius anni: de Tempore [et] de Sanctis. tam
s[ecundu]m ordine[m] Predicato[rum] q[uam]
s[ecundu]m Curia[m]**

Mazzolini, Silvestro

[Augsburg], 31. Okt. 1510

VD16 M 1750

An quilibet scripture textus [secundu]m quattuor sensus exponatur
Capitulu[m]. vij

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70429)

De sensibus scripturarum

computatione. lxx. hebdomadarum: ubi lxx est
positores tam latini quam hebrei diuersimode
se habeant ad terminum in quo hebdomade
incipiunt: et quo ad progressum computationis
mō: quia tamē sunt omnes terminus eorum vlti-
mus tam diu transiit in preteritū: ideo ex
ipsa auctoritate argumentū efficaciter sumitur
adcludendū quod iam diu ehis aduenit. Et
quod sequitur quod cum sensus literalis sacre pa-
gine in quibusdā locis non sit idē apud omnes
ideo potest contingere: quod ex aliq̄ sensu litera-
li possit sumi argumentū validū contra quō-
dam: puta contra tenentes eundē sensum litte-
ralē: non autē contra alios non tenentes illum
nisi quando voces ita illū prehendunt quod rōna-
biliter negari non potest. Ista autē diuersi-
tas sepe contingit inter nos et infideles.
Sunt enim quidam scripture textus quorum sen-
sus quod est verus et literalis apud catholicos
eos non sufficit ut ex eo sumatur validū argu-
mentū contra infideles seu hereticos. Talis
est ille textus per prophetam: Verbo dñi celi
firmati sunt. Sensus enim verus et litte-
ralis apud catholicos est: quod verbo dñi. i. filio
patris celi sunt firmati. Unde et Joā. j. dicitur.
Et verbum erat apud deū. Et infra. Omnia
per ipsum seculi verba facta sunt. Sed ex predicto
textu infideles nullā realē distinctionē in
diuinis admittentes: sed omnem multitudinē
personarum negantes: conuincere non possunt. Dicunt
enim quod loquitur propheta more humano: sicut
cū de mandato alicuius dñi aliqua fiunt:
dicitur quod sunt verbo eius facta. Sumit tamen
ex huiusmodi textu argumentū validū apud fi-
deles: qui distinctionē diuinarum personarum in
diuinis admittunt. Et si forte argumen-
tabatur apud ad Hebreos fideles ex sensu
quē ipsi admittēbant. Est tamen aliq̄ sensus
diuine scripture vbiq̄ aut fere vbiq̄: qui
ita patet est literalis: quod negari nisi per uer-
endo non potest. Et ex tali sumit argumen-
tum apud omnes admittentes textū. Et ta-
liter arguere non est arguere a tota disiun-
ctiua ad alterā partē: cū non accipiat textus
ut cōis duobus sensibus: sed ut limitatus ad
vnum. Quando autē textus accipitur ut cōis
pluribus sensibus quorum quilibet supponitur ve-
rus: tūc textus non tenet locū distinctiue
virtualis: sed copulatiue: a qua ad singu-
las partes est sequentia bona.

An quilibet scripture textus
sunt quattuor sensus exponat

Capitulum vii

Est premissa videre

restat: an quilibet passus diuine
scripture possit sunt omnes quattuor
predictos sensus exponi vel non. Ad intelle-
ctū autē istius difficultatē sciendū est ex do-
ctrina sancti doctorum vbi supra. quod isti quattuor sen-
sus sic accipiendi sunt. Dicitur ei est: quod profe-
ta isti sensus multiplicant. quia de non solum potest
significare vocibus ut homines: sed etiam rebus
cōmō quod prophete multoties actibus suis factis
ra prederunt. Sensus figuralis ut dicitur est
ille est quē deus interdicat immediate per voces
significare. Vel est ille: quē prudēs ut pru-
dēs seu recte accipit ex ipsis vocibus imedi-
ate. Alij hō sic accipiendi sunt. Sensus enim
spiritualis ut dicitur est: consistit in hoc: quod que-
dam res per alias exprimunt. Ideo autē talis
sensus spiritualis dicitur: quia figurari consuevit in
uisibilibus et spiritualibus ascribitur: sicut figurare
conuenit visibilibus et corporalibus: sicut b. Diony-
sius. Veritas autē quā de nobis sic ma-
nifestat. s. per res figurat ad duo ordines: scilicet
ad recte credendū: et recte opandū. Si ergo
ad recte opandū ordinat: sic est sensus mo-
ralis: quod alio nomine tropologicus appellatur. Si
hō ordinat ad recte credendū oportet distin-
guere sunt ordine credibilitū. Sicut enim dicit
beatus Dionysius. iij. ca. de celestibus hierar. sta-
tus ecclesie ministeris medius est iter statū
synagoge et statū ecclesie triumphantis. Unde
vetus testamentum fuit figura noui: et nouū
simul et vetus sunt figura celestium. Sensus
ergo ordinatus ad recte credendū: funda-
tus est. Illa figuratiōe quod vetus testamentum
figura est noui: dicitur allegoricus quod alio nomine
tropicus appellatur. Sed fundatur in figura-
tiōe reliquā dicit anagogicus. Hec ea quod hic
dicuntur repugnant dicitur quod asserimus: quod
anagogia docet speranda. Nam ea quod de fu-
tura vita credimus: etiā nos quosque vitiosos
speramus. Cum ergo quirit: an quilibet passus
diuine scripture omnibus predictis sensibus expo-
nendus sit: Dicendū est quod non. Dicit enim
Augustinus. ij. sup. Gen. quod in quibusdam solus
sensus literalis est quod credendus. Hoc autē ma-
nifeste patet. Sunt enim multa in libris cano-

nicis tam veteris q̄ noui testamētī: q̄ so-
lū hunc habēt sensum: vt sunt duo p̄cepta
charitatis in quibz tota lex p̄ndet et p̄phe-
t̄ vt d̄: **Matth. xxij.** **Et** em̄ in illis duobz
p̄ceptis .i. **Diligēs dñm deū tuū ex toto**
cor. tuo. et primū tuū sicut teip̄m: multa
p̄tineant expositiōe digna: tā de obiecto
charitatis: q̄ de actu et ordine eius: oia tñ
illa ad sensum p̄tinet litteralē. Non em̄ p̄
hanc rem primus vel diliges: alie itēz si-
gurant. Et idēz est cōiter de alijs p̄ceptis
decalogi. In euāgelio etiā mlt̄a tradunt̄
hoc solo sensu exponibilia: quē admodūz
sunt tradita p̄ modū p̄cepti: vt **Joā. xxiij.**
Credēs in deū: et me credite. Vel p̄ mo-
dū p̄sily: vt **Matth. xix.** **Si vis p̄fectus**
esse: vade et vende oia q̄ habes et da pau-
peribz. Sicut cū **Luce. viij.** ch̄s interpretat̄
tur parabolam suā dicens: semen est verbū
dei. manifestū est q̄ illa p̄ba interpretatiua
nō est necesse h̄r̄ alios sensus sp̄uales cū
ip̄amet̄ interpretatio sit expositiua p̄cedē-
tis p̄bole. **Luz** his tñ stat q̄ illa p̄bola
forte multos habeat sensus s̄ales: s̄m q̄
semen pōt significare multa. Idē etiā est
de epl̄s beati Pauli vbiqz vel quasi: qz. s̄.
vnicū habēt sensum. Sic q̄ p̄z n̄sto ad q̄
s̄cludit hoc dubiū et dicit: **Sacra septu-**
ra q̄qz exponenda est istis q̄tuor sensibz
q̄qz tribz: q̄qz duobz: q̄qz vno tñ. Vñ
ea q̄ s̄m litteralē sensum ad facta veteris
testamētī spectant: possent q̄tuor sensibz
exponi. Sicut ea q̄ ad litterā de ch̄o cap̄i-
te dicunt: possent exponi s̄raliter de ch̄i-
gestis: et allegorice referēdo ea ad ei⁹ cor-
pus mysticū: et moralit̄ referēdo ea ad mo-
res nostrorū s̄m eū reglari dñt: et anago-
gice inq̄ntū in ip̄o ch̄o est nobis iter glo-
rie demonstratū. Illa autē q̄ s̄raliter de ec-
clesia dicunt: possunt exponi moralit̄ et ana-
gogice: nō autē allegorice: nisi forte s̄m q̄ ge-
sta p̄mitiue eccl̄ie exponunt de futuro sta-
tu eccl̄ie p̄sentis. Que s̄o s̄m s̄ram dicun-
tur: moralit̄ nō p̄sueuerunt exponi: nisi
anagogice. Et illa que s̄m sensum littera-
lem p̄tinent ad statū gl̄ie. nullo alio sensu
p̄sueuerūt exponi. **Hec** s̄ctus **Thomas:**
ex quibz multa patēt ad p̄positū. Et vltē-
rius etiā patēt quō omnia que in media-

te p̄ voces tradunt ad sensum litteralem
pertinent siue ad mores: siue ad fidē: siue
ad sp̄em p̄tineant.

De dignitate sensus litteral̄
Capitulū. viij.

Veritur autem

q̄ cū mlti sint eiusdē littere
sensus: vtz s̄ralis sit iter
omnes p̄stantior: Argui-
tur em̄ q̄ non. **Primo** sic.

Primo sic. Nam sensus q̄ occidit non est dignior vi-
uificante. s̄z sensus litteralis occidit cū sit
fundatus in s̄ra q̄ occidit. ij. **Loy. iij.** sp̄i-
lis autē viuificat: qz fundat sup̄ sp̄iali signi-
ficatione. Unde ibi subdit: **Sp̄s** autē vi-
uificat. **Secdo** ille sensus est dignior per
quē habemus doctrinā digniorē: vt de se
patet. sed sensus spiritualis est h̄mōt. **Pr̄**
p̄ sensum litteralē habemus gesta. p̄ alle-
goricū autē habemus ea que p̄tinent ad fi-
dem: p̄ anagogicū sperāda que ad sp̄ez:
et p̄ moralem agenda q̄ ad charitatē simi-
liter p̄tinet. **Tercio** finis nobilior est his
q̄ sunt ad finē. sed sp̄ialis sensus finis est
litteralis qui est fundamentū spiritualis
Quarto ille sensus in quo aliqua falsitas
reperit nō est dignior eo qui oino est sine
falsitate. sed in sensu litteralē aliq̄ inuenit̄
falsitas: puta q̄ deus localit̄ moueat de-
scēdēdo ad vidēdu turrimz. **Ben. xj.** nō
autē in sp̄rituali. **Quinto** illa que sunt ite-
riora: sunt digniora tam in spiritualibz q̄
in temporalibz. In cap̄alibz em̄ interiora
sunt in quibus p̄ncipaliter p̄sistit anima
lium vita: vt cor. Et similiter in sp̄ritua-
libz interiora sunt digniora. vt patz de ar-
ca federis domini. **Exod. xl.** vbi dicit: q̄
ip̄a fuit in sancta sanctoz: alia autē magis
vel minus appropinq̄bant s̄m ordinē san-
ctitat̄. Similiter in sacramētis eccl̄ie in-
uisibilis gratia que interiorius datur: digni-
or est visibili forma que est q̄d exterioris.
Sensus autē litteralis d̄ esse scriptus ex-
tra libz: et sp̄ritualis intrus: vt patz Apo-
calip̄. v. vbi dicit: **Vidi** libz scriptū in
tus et fortis: s̄m exp̄sicores. **Sexto:** **Hu-**
mana noticiā cōmuniter p̄cedit a minus